

**Uunga siunnersuut: Uranimik il. il., misissueqqaarnermut, ujaasinermit piiaanermullu
inerteqquteqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat**

*Ineqarnermut, Attaveqaasersuutitut, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsitsinneqarnerannut
Naligiissitaanermullu Naalakkersuisumit saqqummiunneqartoq*

pillugu

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerpeqarneranut

ISUMALIUTISSIISUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Mariane Paviasen, Inuit Ataqatigiit, siulittaasoq

Inatsisartunut ilaasortaq Lars Poulsen, Siumut, siulittaasup tullia

Inatsisartunut ilaasortaq Charlotte Pike, Inuit Ataqatigiit

Inatsisartunut ilaasortaq Karl Tobiassen, Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Knud Mathiassen, Inuit Ataqatigiit

Inatsisartunut ilaasortaq Harald Bianco, Inuit Ataqatigiit

Inatsisartunut ilaasortaq Aslak Wilhelm Jensen, Siumut

Ataatsimiititaliap UKA2021-mi ulloq 5. oktober 2021 siullermeerinninnerup kingorna siunnersuut misissuataarpaa. Inatsissatut siunnersuut ataatsimiititaliap ataatsimiinnerni sisamaasuni oqaluuserisarpaa.

A. Siunnersuutip imarisai siunertaalu

Naalakkersuisut siunnersuuteqarnermikkut uranimik misissueqqaarnermut, ujaasinermit piiaanermullu inerteqquteqarnissaq kissaatigaat. Tamatuma saniatigut Naalakkersuisut kissaatigaat suliniutini aatsitassanut il.il. allanut sammisinneqartuni uranimik akoqarsinnaaneq qummut 100 ppm-inut killilerneqassasoq. Siunnersuutikkut Naalakkersuisut periarfissinneqarputtaaq, killiliinerit qulaani taaneqartut naapertorlugit iluaquteqarniartoqarsinnaanngikkaangat, atortussiassanik aatsitassanit pisunik misissueqqaarnermut, ujaasinermit piiaanermullu akuersissut sugaluuartulluunniit

killilerneqarnissaannut utertinneqarnissaannulluunniit. Tamanna siunnersuutip §-iini 1-imi 3-milu takuneqarsinnaavoq.

Tamatuma saniatigut Naalackersuisut piginnaatinneqarusupput inerteqquteqarnerup pinngoqqaatinut allanut ulorianartunik qinngualanilinnut uraniunngitsunut annertusineqarsinnaaneranut malittarisassiorsinnaanissamat, kiisalu akorisinnaasanut killiliussanik aamma pinngoqqaatinik ulorianartunik qinngualanilinnik misissueqqaarnermut, ujaasinermut paaanermullu akuersissutinik utertitsisarneq pillugu aalajangersakkanik eqqussisinnaanissamat. Tamanna siunnersuutip §-iisa aappaanni takuneqarsinnaavoq.

B. Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnera

Siullermeerinninnermi Inatsisartuni tunngaviumik isummat pingasut ersersinneqarput. Inuit Ataqatigiit Nalerarlu uranimik misissueqqaarnermut, ujaasinermut paaanermullu siunnersuummi nalinginnaasumik inerteqquteqarnek, kiisalu aatsitassat allat ulorianartunik qinngualanillit inerteqqutigineqarsinnaaneritut periarfissaq tapersorsorpaat.

Inuit Ataqatigiit pingaartippaat 2013-imi aatsitassanik ulorianartunik qinngualanilinnik paaaqusinnginnerup inatsisartuni amerlanerussuteqaqqarluni atorunnaarsinneqarnera minnerunngitsumik Kalaallit Nunaata Kujataani inuussutissarsiornermik ingerlataqartut innuttaasullu akornanni nalornngissuteqarnermik ernumassuteqarnermillu annertuumik pilersitsisimammat. Nalornngissuteqarnek tamanna nunalerinermik inuussutissarsiuqarnerup, takornariaqarnermik inuussutissarsiuqarnerup, inuussutissarsiuqarnerup allat aamma ineriartortinneqarnerannik unikkaallatsitsisimavoq. Inatsisissatut siunnersuut manna akuersissutigineqarpat inuussutissarsiortut innuttaasullu nalornngissuteqarnerat ernumassuteqarnerallu peerneqassaaq, tamannalu pitsaasutut isigineqarpoq. Ilanngullugu oqaatigineqarpoq namminiilivinnissaq aatsitassanik ulorianartunik qinngualanilinnik paaanermik tunngaveqartinneqarsinnaanngimmat, akerlianilli aatsitassat taamaattut paaanermik inerteqquteqarnek inuussutissarsiuqarnerup allat ineriartortinneqarsinnaaneritut toqqissisimammat innuttaasunut tunniussaarsinnaammat. Siunnersuut aamma aatsitassarsiornerup ineriartortinneqarneranut aporfiusussatut isigineqanngilaq, nunammi allat aatsitassarsiornermik ineriartortitsiviusimasut aamma taamaqataanik inerteqquteqarmata. Inuit Ataqatigiit immikkut erseqqissarpaat paaanermik igitassat imaluunniit uranip atornerarneranit sinneruttut isumannaatumik siunissamullu ungasinnerusumut atasinnaasumik toqqartarineqarsinnaaneritut periaatsimik sulit nassaartoqarsimanngimmat. Kalaallit Nunaat eqqagassat assigiinngitsut passunneqartarnerat eqqarsaatigalugu annertuumik unammilligassaqareerpoq, taamaattumillu uranimik paaaneq ajornartorsiuqarnerup tamakkuninnga annertuserujussuuartitsiinnassalluni. Siunnersuutip matuma tamanna pinngitsoortissinnaavaa. Inuit Ataqatigiit ilanngullugu oqaatigivaat Inatsisartunut qinersineq ingerlanneqaqqammersoq uranimik paaanermut isumaqataaneq isumaqataanninnerluunniit pillugit qinersinertut toqqaannartumik

oqaatigineqarsinnaangimmat, kisiannili uran qineqqusaarnermi ima initutigisimasoq, minnerunngitsumik uranisornermik piaasinnaanermillu unitsitsinissamik partiit naalackersuisuutitaqartut qineqqusaarnermi neriorsuutaat pissutigalugit, siunnersuut manna neriorsuutip tamatuma timalerneqarneratut isigineqartariaqarluni.

Naleqqap siunnersuummik tapersiinermi immikkut pingaartippaa nunarsuarmi sumiiffinni allani uranimik piaaneq amerlasoorpassuartigut sumiiffiit uranimik paaaviusut eqqaanni uumasooqassutsimik naasoqassutsimillu annertuumik innarliisarsimammat, tamannalu akuerineqarsinnaangitsooq. Naleqqap oqaatigaa aatsitassanik ulorianartunik qinngualalinnik paaanissamat passussinissamullu ullumikkut teknikikkut atortulersuutit suli ima pitsaatigisumik ineriartortinneqarsimannginngimmata piaaneq passussinerlu toqqissisimasumik ingerlanneqarsinnaanatik. Siunissami aatsitassanik taamaattunik paaarnermut passussinermullu teknikikkut periarfissanik nutaanik isumannaannerusunillu ineriartortitsisoqarpat taamanikkornissaanut paaasoqarsinnaassanersoq isummerfigineqarsinnaassaaq. Kalaallit Nunaanni qaqqat allamat nuunneqarsinnaangillat, tassaniittuartaappaat, taakkulu kingulissatsinnut isumannaatsumik iluaqutiginiarneqarnissaanut kingornutassanngortinneqarniarlik. Naleraq tamatuma saniatigut isumaqarpoq ullumikkut aatsitassarsiornermit isertitat ukiumut 75 mio. kr.-init amerlanerugaangata taakku ataatsimoortumik tapiissutit ikilisinneqarnerisugut naalagaaffillu avinneqartarnissaannik aqqissuussisimaneq tunngavissiisoq aatsitassarsiornermik annertuumik ingerlatsiniarluni suliniutit utaqqisikkallarneqarnissaannik isertitanik agguariaatsimik Kalaallit Nunaannut iluaqutaanerumik angusaqartoqarsinnaanerata tungaanut.

Atassutip siunnersuut taperserpaa, ersersilluguli sumiiffinnut inoqarfiusunut qanittumi ujaasineq paaanerlu sumiiffinnut inuilaamiittuni ulorianartorsiorinneqarsinnaasunillu uumasooqanngitsuni ujaasinerup paaanerullu immikkoortinneqarsinnaanissaat isumaliutigineqarsinnaasoq. Atassutip oqaatigaa inuussutissarsiorneq killiliussatut atugassarititaasunik isumannaatsunik patajuutsinillu nalinginnaasumik pisariaqartitsimmat, siunnersuullu manna ilaatigut tamatumunnga akerliusutut oqaatigineqarsinnaammat. Atassutilli erseqqissarpaa ataqqigamiuk qineqqusaarnermi kingullermi uran pillugu apeqqut annertuumik pingaartinneqarsimammat, taamaattumillu siunnersuutip saqqummiunneqarnera pissusissamisoorutut isigalugu.

Siumut aamma Demokraatit Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornerup ineriartorneranut aningaasalersorneqarneranullu siunnersuutip aporfissanik pilersitsinissaa ernumanartutut oqaatigaat, minnerunngitsumik Inatsisartut peqataatinnagit nalunaarutitigut inerteqquteqarnerup annertusineqarsinnaaneramik Naalackersuisut kissaateqarnerata malitsigisaanik.

Siumut oqariartuutigaa nunarput pisuussutinik ulikkaartoq, uumaatsunik aammalu uumasunik. Taakkulu atorluarneqarnissaat aporfilersuinnarniarutsigu, naak inatsimmi piunasaqaatit malinneqaraluarpataluunniit, taava inuiaat kalaallit aningaasarsionnissaannut siuarsaaniarnermut aporfilersuinertut taasariaqassaasoq. Allatut oqaatigalugu, naalagaafinngornissamut aqqummut qanillinissamut nangiarnertut isumaqarfisariaqarluni. Inatsisissatut siunnersuummi siunertarineqartoq aatsitassaq saffiugassanik qaqutigootunik akullit killissaat 100 ppm-imut pisinneqassasoq siunertaasoq. Siumullu isumaqartoq 100 ppm-imut inissiisimaneq nalilersorneqarluartariaqartoq. Sinerissami piffinni arlalinni aningaasarsiorsinnaanermik mattussineq akuerinngilarput. Siumup qulaajaquaa 100 ppm-imut inissiinerup annikitsumik paaasinnaasunut soorlu Tugtupit-imik paaasinnaanermut qanoq sunniuteqassanersoq. Aannikitsumik paaasinnannaanermut akuersissutaatillinnut aammalu aatsitassarsionnissamik ingerlataqarusuttut soorlu Tanbreez-ip suliniutaanut unitsitsinermik sunniuteqassanersoq paasilluernerurusukkitsik. Tusarniaanermi ersarissumik allassimammasoq nunatsinni allaat Guld-imik kanngussamillu aatsitassarsiorsinnaanerit unitsinneqarnerinik inatsisissatut siunnersuut kinguneqassasoq, ujaqqat saffiugassanik qaqutigootunik 100 ppm-i qulaallugu akoqarnerat peqquataalluni. Tunup avannnaarsuani Citronfjord-imi Zink-imik akerlussamillu (bly) aatsitassarsiorsinnaanerit unitsinneqarnissaannik kinguneqarnissaat tusarniutit akissutaanni uppernarsarneqartoq maluginiaritsik. Taamaattumik aatsitassarsiorsinnaanerit aporfilersorneqarnerat nunatsinni isaatitsissutaasinnaasunik ujartuinerlut naaggaartorerit nunatsinni aalisarnerinnarmik isaatitsissuteqarnissamik Naalakkersuisooqatigiit siunertaqarnerat naqissuserneqartussanngortoq.

Tamatumunnga atatillugu erseqqissarneqarpoq nalinginnaasumik isumaqatigiissutaammat aatsitassanik paaaneq isumannaallisaanermut piunasaqaatit sakkortuut isiginiarlugit ingerlanneqartartussaammat, taamatullu aamma Aatsitassat pillugit inatsit avatangiisillu pillugit inatsisiliornerit tamatuma pinissaanut tunngavissaareermata isumannaatsut. Partiit ernummatigaat matumani siunnersuutikkut namminiilivinniarluni suliniarneq kinguarsarneqartussaammat, siunnersuutimmi, minnerunngitsumik siunnersuummi § 2-mi Naalakkersuisunut piginnaatitsissutissatut siunnersuutigineqartoq eqqarsaatigalugu, aatsitassarsiornermut aningaasaleeqataarussuseqarnermik annikillisisissaammat.

C. Tusarniaaneq

Siunnersuut piffissami 2021-mi juulip ulluisa aappaanniit aggustip ulluisa aappaannut tusarniaatigineqarsimavoq. Inatsimmut nassuaatinut ilanngussami 1-imi tusarniaanermi akissutit tiguneqarsimasut Naalakkersuisut nassuiaateqarfigaat. Ataatsimiititaliap pissutsit tusarniaanermi eqqartorneqartut Naalakkersuisunut apeqquteqartarnermigut itisilertissimavai.

D. Sassarfigineqarneq

Siunnersuummik matuminnga suliarinninnerminut atatillugu ataatsimiititaliaq Sulisitsisunik/Grønlands Erhverv sassarumasimaneranik akuersivoq sassartitsillunilu.

Sassartitsinermi tassani minnerunngitsumik ersersinneqarpoq ernummatigineqarmat siunnersuutip ilaa Naalakkersuisut nalunaarutikkut inerteqquteqarnerup aatsitassanut ulorianartunik qinngualaneqartunut allanut uraniunngitsunut annertusisitsisinnaaneranut tunngasoq inuussutissarsiummi aningaasaliissuteqarusussutsimut ajortumik sunniuteqarsinnaammat. Sulisitsiullu/GE-p erseqqissarpaa uranimik inerteqquteqalersitsiniarnermut ilanngunniaratik uranimut pīaanngilluinnarnissamut inatsisiliorneq taannarpiaq pinnagu inatsisissamili §2-pillugu sassarumasimallutik. Ataatsimiititaliap tamanna Naalakkersuisunut saqqummiuppaat, tamannalu pillugu ataani immikkoortoq F innersuussutigineqarluni.

E. Apeqqutit ilisimatitsiviusumillu ataatsimeeqateqarneq

Siullermeerinninnermi oqallinneq tunngavigalugu aamma susassaqtunit assigiinngitsunit tusarniaanermi akissutit kiisalu ataatsimiititaliap Sulisitsisunik/Grønlands Erhverv sassartitsinera tunngavigalugit ataatsimiititaliaq Naalakkersuisunut assigiinngitsunik apeqquteqarpoq. Ataatsimiititaliap apeqqutai Naalakkersuisullu akissutaat ilanngussami A-mi takuneqarsinnaapput. Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut isumaliutissiissuteqannginnermi Naalakkersuisut sukumiinerusunik apeqquteqarnissaminnik kissaateqarsimagaluarpot, tamannali isumaqatigiissutigineqarsinnaasimanani, amerlanerussuteqartut isumaqarmata apeqqutiginiarneqartut saqqummiunneqaqattaartut akissutissarsereerlugit.

Ataatsimiititaliaq tamatuma saniatigut Naalakkersuisunik ataatsimeeqateqarpoq siunnersuummut tunngatillugu paasissutissanik sukumiinerusumik pissarsinissaq siunertaralugu. Naalakkersuisup pitsaasumik paasissutissiilluni partiit tamaasa aallartitaqarnissaat pingaartissimmamagu ataatsimiititaliamit qutsavigaarpot.

F. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Siullermeerinninnermi oqallinneq, tusarniaanermi akissutit tiguneqartut kiisalu ataatsimiititaliap Sulisitsisunik/Grønlands Erhverv sassartitsisimanera tunngavigalugit ataatsimiititaliaq Naalakkersuisunut assigiinngitsunik apeqquteqarpoq. Ataatsimiititaliaq apeqqutit akissutillu ilaannik ataani assersuusiorpoq.

Misissueqqaarnermik, ujaasinermik pīaanermillu suliniutit akuersissuteqarfiusut maanna ingerlasut pillugit ilisimatitsissuteqaqqullugit Naalakkersuisut ataatsimiititaliamit qinnuigineqarput, tamatumanilu paasissutissiissutigalugu taakku siunnersuummit eqqugaassanersut/qanoq eqqugaanersut.

Naalakkersuisut akippot, *Aatsitassanik misissueqqaarnissamut aamma misissuinissamut akuersissutit amerlanersaasa iluanni uraneqarpoq, kisianni assigiinngitsumik annertussusilimmik. Kisianni peqarfitt ataasiakkaat aatsitassarsiorluni misissuinissamut*

siunnerfigineqartut imaluunniit peqarfiit nassaarineqarsimasut, uranimut inerteqquteqarnermut inatsimmi killissaliussap 100 ppm-mik annertussuseqarnera ajornartorsiutigissagaat ilimanangilaq. Taamaattumik pisut amerlanersaanni pisinnaatitsissummik pigisaqartup aatsitassarsiorluni misissuinermi suut siunnerfiginerai, peqatigisaanillu piaanissamut akuersissummik qinnuteqaammik piareersaateqarfiginerai, ilisimaneqalinngippat, urani ajornartorsiutaassanersoq taamaassannginnorsorluunniit nalilerneqarsinnaasannilaq.

Sumiiffik akuersissuteqarfiusoq assigiinngitsunik suussusilinnik peqarfeqarsinnaasarpog. Akuersissutip ataatsip iluani peqarfiit ilai uranimik ajornartorsiuteqarfiusinnaapput, peqarfiillu allat ajornartorsiuteqarfiunngissinnaallutik. Assersuutissaavoq Sarfartumi Hudsonip aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut pigisaa. Sumiiffiup akuersissuteqarfiusup iluani assigiinngitsunik peqarfiit marluk paasineqarput. Peqarfiup aappaa maannamut uranimik ajornartorsiuteqarfiuvoq, kisianni aappaa taamaagani. Assersuutissaq alla tassaavoq Kalaallit Nunaata kujataa tamarmi, uraneqarfittut ilisimaneqartoq. Sumiiffimmi tassani tamatuma saniatigut kuultequeqarpoq, saffiugassanik nalinginnaasunik (kanngussak, aqerloq, zink) peqarfeqarluni aammalu grafitinik peqarfeqarluni. Peqarfiit taamaattut taakkua nalinginnaasumik uranimik ajornartorsiuteqarfiunngillat, naak sumiiffiup akuersissuteqarfiusup pineqartup iluani annikitsunik uranimik peqarfeqaraluarluni.

Erseqqinnerusumik Naalakkersuisut paasissutissiissutigaaq Orano Mining aamma GME uranimik misissueqqaarnermut, ujaasinermit piaanermullu siunnersuummi nalinginnaasumik inerteqqummut kiisalu siunnersuummi 100 ppm-imut killigititassutut siunnersuutigineqartumut ilaatinneqassasut. Ingerlatseqatigiiffiit taaneqartut tamanna nalunngereerpaat. Tamatuma saniatigut Naalakkersuisut paasissutissiissutigaaq suliassaqarfeqarmat arlalinnik assigiinngitsunik inerteqquteqarnermut/killigititamut ilaatinneqalersinnaasunik Naalakkersuisullu akissutaannut ilanngussami 1-imi takuneqarsinnaasunik.

Ataatsimiititaliap Naalakkersuisunut piumasaraa paasissutissiissutigeqqullugu ilanngussami 1-imi kisitsisit taaneqartut 145.943.572 aamma 35.452.315 kr. sumut tunnganersut? Assersuutigalugu tamatumani ujaasinermit aningaasartuutit pineqarpata taava akuersissutaatillip taakku Namminersorlutik Oqartussanit taarserneqarnissaat piumasarisinnaavaa, siunnersuut akuersissutigineqassappat tamatuma kingorna piaanissamut akuersissuteqarfigineqarnissaq anguneqarsinnaassangippat?

Paasissutissat tamakku siunnersuummut nassuiaatini takuneqarsinnaanissaat soq Naalakkersuisut pissusissamisoortutut isigisimannngilaat?

Naalakkersuisut ilanngullugu paasissutissiissutigaaq *siunnersuutip piaanissamut akuersissutit pioreersut sunnissanngikkai, tassami siunnersuut akuersissutinut siunnersuutip*

akuerineqareernerata kingorna tunniunneqartunut taamaallaat atuutissammat. Misissueqqaarnissamut, aatsitassarsiorluni misissuinissamut imaluunniit pīaanissamut akuersissutit tunniunneqareersut taamatuttaaq kalluarneqassanngillat. Paarlattuanik pīaanissamut akuersissutit inatsisip atuutilereernerani tunniunneqartut pineqartunut ilaassapput aammalu inatsit malittussaassallugu.

Pinngoqqaatinut qinngornernik ulorianartunik akulinnut allanut inerteqquteqarneq, siunnersuummi § 2 naapertorlugu aalajangersarneqartoq, piffissaq tamanna pillugu nalunaarutip aalajangersarneqarnera aallarnerfigalugu siusinnerpaamik atuutilertussaavoq. Siunissami pinngoqqaatinut qinngornernik ulorianartunik akulinnut allanut inerteqquteqarnissaq taamaalilluni aamma pīaanissamut akuersissutitut pioreersunut atuuttussaannngilaq.

Naalackersuisut akissutaannut ataatsimiititaliaq qujassuteqarpoq, Naalackersuisunulli uku nassuiaateqarfigissagaat piumasarissalugu;

- Siunnersuut pīaanissamut akuersissutitut pioreersunut qanoq sunniuteqassava, taakku akuersissuteqarfiusup annertusineqarnissaanik sumiiffiataluunniit allannortinneqarnissaanik qinnuteqarpata?
- Tamatuma saniatigut Naalackersuisut qinnuigineqarput nassuiaateqarfigeqqullugu pīaanissamut akuersissutit pioreersumik pigisaqartut akuersissuteqarfiusumi uraneqassutsimik misissuinissamik peqquneqassanersut? Taamaattoqassappallu tamatuma qanoq akeqarnissaa naatsorsuutigineqarpa?
- Siunnersuut suliniutinut allanut sunniuteqassava, assersuutigalugu sanaartugassanut annertunerusunut atatillugu qaarsumik qaartitsisoqassatillugu?
- Sanaartugassatut suliniutinut qaarsumik qaartiterinermik/nuussinermik ilaqartussanut siunissami pisortanit piumasaqaataasartussanut atatillugu qaarsup pineqartup aatsitassanik ulorianartunik qinngualanilinnik akoqarnerata misissorneqartarnissaanik piumasaqaateqartoqassava? Taamaattoqassappallu tamanna aningaasartuutit sunik kinguneqassava?

Ataatsimiititaliap Naalackersuisut qinnuigai siunnersuutip akuersissutigineqarneratigut aatsitassanik aalajangersimasunik siunissami ujaasinissaq pīaanissarlu ajornarsisinneqassanersoq/ajornakusuulersinneqassanersoq nassuiaateqaqqullugit. Tamatumunnga ilanngullugu pinneraasiassanik pīaalluni annikitsumik pīaalluni suliniutit qanoq siunnersuummit sunnerneqarnissaat pillugu paasisutissinneqarnissaq ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq.

Naalackersuisut tamatumunnga akissuteqarlutik oqaatigaat *pingaartumik teknologiimut mingutsitsinnigitsumut atugassanik pinngoqqaatinik/aatsitassanik pīaanermi uran/thorium akuunerat ajornartorsiorititsisinnaasoq. Kalaallit Nunaata ukiorparujussuarni aatsitassanut*

qaqutigoortunorpiaq periarfissaqarfiusut nittarsaattarsimavai. Nittarsaassinermi ilaatigut pissutaavoq Kinap nunarsuarmi niuerfimmi annertunerpaarpaajunera aammalu Kalaallit Nunaanni periarfissaqarfiusut pissutaallutik EU-mit aamma Amerikamit Avannarlermit soqutiginninnerup ujartuinerullu annertusiartornerat. Naalakkersuisut thoriumimut tunngatillugu inatsisissatut siunnersuummi paragraf 2 atussappassuk pingaartumik ajornartorsiut pilertussaavoq. Aatsitassanut qaqutigoortunut suliassat amerlanersai thoriumimik qaffasissumik akoqartarput, Killavaani peqarfik pinnani. Paarlattuanik peqarfiit ilaanni uranip akuunera annikittarpoq.

Aatsitassanut qinngornernik ulorianartunik, taamaalillunilu thoriumimik, akulinnut killilersuilluni inerteqquteqarneq, aatsitassat qaqutigoortut (REE) siunnerfigineqarlutik, kisianni aamma thorium aatsitassat immikkuullarissut sularineqarneranni suliap ingerlanerani aamma saqqummertussaalluni aammalu 'waste rocks'-iniilertussaalluni imaluunniit 'tailings'-iniilertussaalluni Kalaallit Nunaanni suliassanut arlalinnut pingaaruteqartussaavoq. Suliassat pilertussat arlallit, suliassat ilai aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik peqarlutik, piiaanermi ajornartorsiulertussaapput, pissutigalugu peqarfiit aatsitassanik qinngornernik ulorianartunik qaffasissunik pinngortitamiittunik akoqarmata, pisumilu matumani taanna thoriumiulluni.

Suliassat taakkua tassaasussaapput:

- *Kuannersuit (Kvanefjeld) – uran 250 ppm aamma thorium 800 ppm.*
- *Sarfartoq, Kalaallit Nunaata kitaa – REE-nik peqarfimmuut atatillugu thoriumimik 1.000 ppm miss. akoqarpoq.*
- *Motzfeldt Tasia – tassani maannakkut akuisa, maannakkorpiaq uranimut 70 ppm-imi aamma uranimut 120 ppm-imi, isumalluummi 340 mio.t-mi agguaqatigiissillugu akuusut annertussuseqartut oqaatigineqartut attanneqarsinnaanersut naliliinissamut misissuinerit arlallit aammalu misissueqqissaarnerit arlallit pisariaqarput. Misissugassani ataasiakkaani urani 2.400 ppm angullugu uranimik akoqartut paasineqarpoq.*
- *Qaqqaarsuk, Kalaallit Nunaata kitaa. Thoriumimik akoqarnera 1.000 ppm missaanniippoq.*
- *Milne Land, Tunumi peqarfik nunap iluani sioqqanik oqimaatsunik peqarfiusoq titaniumitaqartoq (rutil), zirkoniumitaqartoq (zirkon) aamma REE-nik (monazit) akoqartoq. Monazit REE-t saniatigut aamma thoriumimik akoqarpoq. Akui 1.000 ppm angullugu nikerarput.*
- *Tikiussa, Kalaallit Nunaata kitaa (akuersissuteqartoqanngilaq) Qaqqaaarsummumut eqqaanarpoq REE-nik aamma fosforinik peqarluni, Qaqqaaarsummituut thorium 1.000 ppm missaani taamaaqataata missaanik annertussuseqarluni.*

Kuannersuarni eqqaanilu pinnerasaasiassat (tugtupit) eqqarsaatigalugit Naalakkersuisut oqaatigaat tugtupit ujaqqat sanianiittut inissisimaqatigippagit assersuutigalugu luvjarit,

steenstrupinitaqarsinnaasut, qinngornernik ulorianartunik pisoqarsinnaavoq. Qinngornerit ulorianartut piussappata taakkua tugtupitimeersuussangillat, kisianni steenstrupimeersuussallutik. Tugtupitinik piiaanermi killissaliussap 100 ppm qaangerneqarnissaa nalilersorniarlugu tugtupitinik peqarfinni uuttortaanernik suliaqartoqangilaq.

Sumiiffimmi Kuannersuit eqqaanniittumi annikitsumik aatsitassarsiorluni ingerlataqarnernut tunngatillugu, sumiiffiup ilaa sorleq inatsimmit nutaamit eqqorneqassanersoq Naalakkersuisut maannakkorpiaq tamakkiisumik paasisimaaraat. Oqaatigineqassaaq sumiiffik ullumikkut GME-p aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummik peqarfia tamakkerluni eqqorneqangissinnaammat, tassami sumiiffiit 100 ppm-imit annertunermik uranimik akullit kisimik inatsimmit eqqorneqartussaapput.

Sumiiffimmi ataatsimi 100 ppm sinnerlugu uranimik akoqartoq paasinarsissappat, sumiiffimmi tassani aatsitassarsiorluni ingerlatassanik suliaqartoqarsinnaassangilaq, misissueqqaarnissamut akuersissut, aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut, piiaanissamut akuersissut imaluunniit annikitsumik aatsitassarsiorlunissamut akuersissut malillugu tamanna pinersoq apeqqutaanani.

Ataatsimiititaliap tamatuma saniatigut Naalakkersuisunut piumasaraa uku nassuiaateqarfigeqqullugit;

- *Siunnersuut akuersissutigineqassappat annikitsumik aatsitassarsiornermut akuersissutinik qinnuteqaatit qanoq suliarineqartarnissaat Naalakkersuisut naatsorsuutigaa? 100 ppm-imik killissarititap qaangerneqarsimannginnera qinnuteqartup uppersarsaasertassavaa imaluunniit misissuinerit pisariaqartut Naalakkersuisunit ingerlanneqartassapput? Misissuinerup taamaattup qanoq akueqarnissaa naatsorsuutigineqarpa?*
- *Akuersissummik peqarani aatsitassanik katersineq piiaanerlu pillugit atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsimmi aalajangersakkanut siunnersuutip naapertuunnera Naalakkersuisut qanoq isigaat? Assersuutigalugu pinnersaasiassanik katersinerup piiaanerullu (tassunga ilanngullugu aatsitassanik piiaanermit qaarsumit qimaannakkamit) sumiiffinni 100 ppm sinnerlugu uranitaqartuni pinnginnissaa Naalakkersuisut qanoq nakkutiginiarpaat?*

Ataatsimiititaliap taamatutaaq Naalakkersuisunut apeqquteqartarnermigut itisilertinniarsimavaa aatsitassarsiornermi ingerlatseqatigiiffinnut ujarlertunut piaasunullu pilersuisunut taamalu Nunatta Karsianut ingerlatat annikillisinneqarsinnaanerata malitsigisaanik siunnersuut sunik (aningaasatigut) kinguneqarsinnaanera naatsorsuutigineqarsinnaanersoq. Naalakkersuisut tamatumunnga tunngatillugu ilaatigut oqaatigaat taamatut naliliineq annertoorejussuarmik nalorninartortaqtussaammat, taamaattumillu tamanna aamma pissutigalugu Aningaasanut inatsimmi isertitsisoqarnissaa

missingersuutigineqarani. Naalakkersuisut tamatumunnga ilanngullugu oqaatigaat *maannakkorpiaq ingerlatseqatigiiffik ataasiinnaq, Greenland Minerals, aatsitassa qarfik aamma uranimik akoqarluni, pīaanissamut akuersissummik qinnuteqaateqarluni ingerlasoq. Ingerlatseqatigiiffik ukiorpassuit ingerlaneranni aatsitassarsiorluni misissuineq ingerlassimavaa aammalu isumalluutiniq pīarneqarsinnaasunik paasinarsisitsisimalluni, ilanngullugulu aningaasaqarnikkut naatsorsuinernik suliaqarsimalluni. Taamaattumik aatsitassarsiorluni misissuinermi suliassanit "nutaanerusunit" allanit nalorninartoqarnera annikinneruvoq. Ingerlatseqatigiiffiup VSB-iani allassimavoq ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaannit, iluanaarutinit akileraarutinit, royaltynit, aammalu toqqaannartumik akileraarutinit A-nit ataatsimut katillugu agguaqatigiissitsinermi ukiumut DKK 1,52 mia. naatsorsuutigineqartut. Kisitsit taanna Aningaasanut inatsimmi missingersuutini ilanngunneqanngilaq.*

Ataatsimiititaliap oqaatigissavaa kisitsit 1,52 mia. kr. taaneqartoq missingiinerummat ingerlatseqatigiiffiit namminneq paasissutissaataannik tunngavilik. Naalakkersuisut siuliisa § 37-ikkut apeqquteqarfigineqarnerminni tamanna uppersaatissaqartinnagu aamma akissuteqarfiginikuaat.

Ataatsimiititaliap Naalakkersuisut qinnuigaat paasissutissiissutigeqqullugu pīaanissamik akuersissummik Naalakkersuisut itigartitsinerata malitsigisaanik Namminersorlutik Oqartussat taarsissuteqarnissamik pīumasaqarfigineqarsinnaanersut inatsisilerinikkut nalilerneqarsimanersoq, kiisalu taamatut taarsiissuteqarnissamik pīumasaqartoqassappat tamatuma annertussusissaa pillugu.

Naalakkersuisut oqaatigaat *pisinnaatitsissummik pigisaqartunut, suliassaat inerteqquteqarnermik aaqqissuussinermi sunnerneqarsimasinnaasunut, taarsiinermik tunniussinissamut imaluunniit allatut taarsiissuteqarnissamut siunnersuummi inatsimmi tunngavissamik aalajangersaasoqanngimmat. Taamaattoq pisinnaatitsissummik pigisaqartut allanik tunngavilimmik taarsiivigineqarnissaminnut imaluunniit allatut taarsiisoqarnissaanut Namminersorlutik Oqartussat suliakkiullugit suliakkiisinnaasut mattunneqarsinnaanngilaq.*

Apeqqut 5 [ilanngussaq A takujuk] innersuussutigalugu oqaatigeqqinneqassaaq, siunnersuut taarsiissutitalimmik arsaarinninnermut inatsisaanngimmat, taamaattumillu itigartitsineq taarsiissutitalimmik arsaarinnissutaasussaasoq naliliisoqarpat. pīaanissamut akuersissutit itigartinneqarsinnaasusnaanatik. Taamaattumik Naalakkersuisut naliliippata tamanna taarsiissutitalimmik arsaarinnissutaatinnagu itigartitsisoqarsinnaasoq, Naalakkersuisut pīaanissamut akuersissummik tunniussinissaq aatsaat itigartissinnaavaat.

Taamaattoq tassunga atatillugu pisinnaatitsissummik pigisaqartup itigartinneqartup Naalakkersuisut aalajangiinerannik eqqartuussivinnut suliakkiussisinnaanera, tassungalu

atatillugu itigartitsineq taarsiissutitalimmik arsaarinnissutaanerarlugu oqariartuuteqarnissaa, aamma mattunneqarsinnaanngilaq. Taamatut pisoqarnerani taarsiinissamut piumasagaammut pisinnaatitsissummik pigisaqartoq aalajangersimasoq, suliassaq aalajangersimasoq aammalu allatigut pisut arlalippassuit apeqqutaasussaapput.

Apeqqut 6 [ilanngussaq A takujuk] innersuussutigalugu oqaatigineqassaaq, Naalakkersuisut naliliinerat malillugu siunnersuutip akuerineqarnera imminermini taarsiissutitalimmik arsaarinninnerusinnaanngitsoq. Taamaattumik aamma Naalakkersuisut naliliinngillat Namminersorlutik Oqartussat inatsisip akuerineqarnerata malitsigisaanik taarsiivigineqarnissamik piumasagaateqarfigineqarsinnaasut.

Uranimik qalluinissamut "isumaqataalluni akerliulluniluunniit" innuttaasunik taasisitsisinnaaneq siullermeerinninnermi oqallisigineqarpoq. Naalakkersuisut taamatut innuttaasunik taasisitsisinnaanermut akerliugallarnernannut innuttaasunik taasisitsinerup taamaallaat najoqqutassatut, taamalu Naalakkersuisunut pituttuisuunani, taasisitsinerusinnaanera tamatumalu saniatigut aningaasartuutaangaatsiarnissaa tunngavilersuutigineqarput. Ataatsimiititaliaq apeqqummini Naalakkersuisut akissuteqaamminnik itisiliinissaannik qinnuteqarpoq: *Naalakkersuisut uranimik paaanissaq pillugu innuttaasunik taasisitsinissamik kissaateqanngillat. Partiit uranimik paaanissamik inerteqquteqarnermik atuutsitsilernissaq kissaatigigaat, apriliimi qinersinermut naalakkersuisooqatigiinni partiit qineqqusaarutaanni ilaavoq. Taamaattumik Naalakkersuisut isumaqarput inatsisissatut siunnersuut qineqqusaarnermi neriorsuutinik naammassinninnerusoq. Ilitsersuisussamik innuttaasunik taasisitsineq aningaasartuuteqarfiungaatsiartussaavoq, naggataatigullu uranimik paaanissamut naalakkersuisooqatigiit isummernerannik allannortitsisussaananani. Tamanna tunngavigalugu naliliisoqarpoq Inatsisartut innuttaasunit qinigaasut, taamaalillutillu nunatsinni qinersisartunut sinniisaasut, aalajangiissasut.*

Ataatsimiititaliap Naalakkersuisut akissutaat paasilluarlugu tusaatissatut tiguaa. Ataatsimiititaliap tamatumunnga atatillugu oqaatigissavaa innuttaasut taasisinneqarnerat inatsiseqartitsinikkut Naalakkersuisunik pituttuisinnaanngimmat.

Ataatsimiititaliap taamatuttaaq Naalakkersuisut qinnuigisimavaat sumiiffiit inoqarfiit ulorianartorsiortinneqarsinnaasunillu uumasullit qanigisaasa ungasigisaasalu immikkoortinneqarsinnaaneranut periarfissat siullermeerinninnermi oqaatigineqartut pillugit isummaminnik ersersitseqqullugit. Naalakkersuisut tamatumunnga atatillugu oqaatigaat uranimik paaaneq eqqarsaatigalugu immikkut pineqartoqarnissaa tapersersunnegikkitsik. Tamanna sukumiinerusumik tunngavilersorneqanngilaq, oqaatigineqarlunili tamanna Naalakkersuisut naalakkersuinikkut ingerlatsinerannut akerliussaq, tamatumani uranimik paaanissaq pinngitsoortinniarneqarmat. Naalakkersuisut taamatut nalunaaruteqarnerat

ataatsimiititaliap tusaatissatut tiguaa paasillugulu tamatumani naalakkersuisoqatigiinnit naalakkersuinikkut kissaat pineqartoq. Ataatsimiititaliap maluginiarpa Naalakkersuisut aamma isumaqarmata siunissaq ungasinnerusoq isigalugu ”illoqarfinnut qanittumi aatsitassanik piianeq” kissaatiginarnersoq oqallisigineqartariaqartoq. Tamanna aatsitassat pillugit inatsisissap aggersup suliarineqarneranut atatillugu pissaaq.

Siunnersuummi § 2 immikkut eqqarsaatigalugu

Aallaqqaatigalugu oqaatigineqartutut siunnersuummi § 2-kkut Naalakkersuisut kissaatigaat inerteqquteqarnerup pinngoqqaatinut ulorianartunik qinngualanilinnit allanut uraniunngitsunut annertusineqarsinnaanera pillugu malittarisassassiorsinnaanerminnut, kiisalu pinngoqqaatinik ulorianartunik qinngualanilinnik pineqartunik qanoq annertutigisumik akoqarsinnaanermut killiliussanik aamma misissueqqaarnermut, ujaasinermut piiaanermullu akuersissutinik utertitsisarneq pillugu aalajangersakkanik ilanngussisinnaanerminnut piginnaatinneqarnissartik. Qulaani Naalakkersuisut akissutaat naapertorlugit assersuutigalugu thoriumimik piiasinnaanermik killiliilluni inerteqquteqarnerit Kalaallit Nunaanni aatsitassanik qaqutigootunik piiaanissaq siunertaralugu suliniutinut arlalinut sunniuteqarsinnaavoq.

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap malittarisassat akuersissutigineqartut ataatsimut isigalugu Kalaallit Nunaanni aningaasaliissuteqarussusutsimik sapinngisamik siuarsaasarnissaat pingaaruteqartutut isigaa.

Ataatsimiititaliap inuussutissarsiortut sinniisaannik oqaloqateqarneri tunngavigalugit Naalakkersuisut qinnuigineqarput nalunaarutip Inatsisartut inatsisaannut sanilliulluni piffissami sivikitsumi ilimasaaruteqareernikkut suliarineqarlunilu atuutsinneqalersinnaanera isummerfigeqqullugu. Nalunaarulli taamatuttaaq qaqugukkulluunniit naalakkersuisoqatigiit kissaateqarnerat malillugu nalunaarut piffissami sivikitsumi ilimasaaruteqareernikkut allanngortinneqarsinnaallunilu atuukkunnaarsinneqarsinnaavoq. Ataatsimiititaliap tamatumunnga ilanngullugu apeqqutigaa piginnaatitsissut (siunnersuummi § 2 naapertorlugu) aatsitassarsiornermik inuussutissarsiutilinnut patajaatsumik aningaasalersuerusussuseqarnerup innuttaasullu toqqissisimanerata qularnaarneqarnissaanut ataqatigiissinneqarsinnaanersoq.

Tamatumunnga tunngatillugu Naalakkersuisut ilaatigut oqaatigaat *ilumoormat nalunaarut piffissami sivikitsumi ilimasaaruteqareernikkut atuutilersinneqarsinnaasoq, allanngortinneqarsinnaasoq imaluunniit atorunnaarsinneqarsinnaasoq. Tamatumaniilu nalunaarutit allaffissorinnikkut eqaatsumik sakkussaasarpur.*

Nalunaarut Inatsisartut inatsisaanniit sukkanerusumik atuutsinneqalersinnaavoq, aammalu suliap ingerlaneranut piumasaqaatit assignagit. Taamaalilluni nalunaarummi Inatsisartut inatsisaattut sukumiisumik suliarinninnerup ingerlanissaa qulakkeerneqarneq ajorpoq. Aammalu Naalakkersuisut nalunaarutininik allanngortitsinissamut atorunnaarsitsinissamullu

periarfissaqarneranni, nalunaarut Inatsisartut inatsisaanni maleruagassiinermiit aalajaatsuunnginnerusarpoq.

Inatsisissatut siunnersuummi inatsimmi tunngavissamut aalajangersakkami ilanngussinissaq Naalakkersuisut toqqarmassuk, pinngoqqaatit qinngornernik ulorianartunik akullit allat ajoqusiiinnaassusaat pillugu ilisimasaqalernermi sukkasuumik iliuuseqarnissamut periarfissaqarnissamik kissaateqarneq pissutaavoq. Pinngoqqaatinik ajoqusiiinnaasunik misissueqqaarnissap, misissuinissap piaanissallu sukkasuumik inerteqqutigineqarnissaanut periarfissaqarnermi, assersuutigalugu aatsitassarsiorfiutileqatigiiffiit Inatsisartut inatsisaata akuerineqarsinnaalernissaa atuutsinneqalersinnaanissaalu sioqqullugu, pinngoqqaatit taakkua piarnissaannut pisinnaatitaalersinnaanerat pinngitsoorneqassaaq.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigineqassaaq nalunaarutit inatsisissatut siunnersuutit assigalugit akuersissutigineqannginnerminni tusarniaatigineqartarmata. Siunnersuutip tusarniaatigineqarsimaneranut takussutissiami (siunnersuummut ilanngussaq 1) aamma atuarneqarsinnaavoq siunissami nalunaarutaajunnartussat pinngoqqaatit ulorianartunik qinngualanillit allat pillugit malittarisassanik imallit tusarniaatigineqartarumaarmata, malittarisassallu taamaattut suliarineqarnerini inuussutissarsiortut innuttaasullu tamarmik peqataatinneqartarnissaat Naalakkersuisut sulissutiginiaraat. [Immikkoortoq kingulleq Inatsisartut nutserisoqarfianit kalaallisuunngortitaavoq naalakkersuisut akissutaanni nutserneqarsimanngimmat.]

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut oqaatigissavaat aatsitassarsiornermik ingerlatseqatigiiffiit aatsitassanik allanik ulorianartunik qinngualalinnik uraniunngitsunik paaasinaatitaanermik pissarsiniarlutik utaqqiinnarnerannik ”ernummateqarnertik” Naalakkersuisut tunngavissalersorsimanngimmassuk. Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut ilanngullugu oqaatigissavaat inatsisitigut piunasaqaateqanngimmat nalunaarutit tusarniaatigineqarnissaannik Naalakkersuisunik peqqusisunik, taamaattumillu tunngaviusumik isigalugu tamanna Naalakkersuisut qaangiinnarsinnaallugu. Naalakkersuisut tusarniaasimaneq pillugu allakkiami ersersippaat siunissami nalunaarutaasartussat tusarniaatigisarniarlugit, ataatsimiititaliarli isumaqarpoq tamanna inuussutissarsiortut innuttaasullunniit sunngiamillunniit peqataatinneqarnissaannik qularnaarinninngitsoq. Taamatuttaaq tusarniaanerni akissutinut Naalakkersuisut isummernerat nakkutigineqarneq ajorpoq. Akerlianik Inatsisartut inatsisaata akuersissutigineqarnissaata tunngasut suleriaasiusoq periarfissiivoq susassaqartut attuumassutillit tusarniaavigineqarsimanersut, taamatullu aamma Naalakkersuisut tusarniaanermik akissutinut ilumoortumik piviusumillu isummersimanersut nalilissallugu.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Siumup ilaasortaatitaasa tamanna

tunnngavigalugu Naalakkersuisut qinnuigaat siunnersuummi § 2-p peerneqarnissaa siunertaralugu pingajussaaneerinninnissamut allannguutissatut siunnersuuteqaqqullugit.

Ikinnerussuteqartut tamatumunnga taarsiullugu Naalakkersuisunut kaammattuutigaat Inatsisartut inatsisissaannut siunnersuummik saqqummiussaqaqqullugit, misissueqqinnerit takutissagaluarpassuk aatsitassat allat siunnersuummi inerteqquteqartitsinnermut il.il. ilaatinneqarnissaannut pisariaqartitsisoqartoq Naalakkersuisullu, itisiliillutik, taamatut annertusisamik inerteqquteqarnerup kingunerisassaanut nassuiaateqarsinnaappata.

Ataatsimiitsitaliami eqqartorneqarnerani naaperiaaneq annertuumik ingerlanneqarsimagaluarpoq iluatsinnanili, naak ilaatigut paragraffi iluaagineqartoq peerumallugu neqerooruteqartoqarsimagaluarpoq. Amerlanerussuteqartut isumaqarput apeqqutigiumasanik nutaanik pinngortoqarsimanngitsoq taamaamat uggornartutut oqaatigiumavaat uranisiornissamut inatsit tamakkiunneqarsinnaanngimmat. Uranisiorusunnigkaannimi inatsit una akuerineqartariaqartutut isikkoqarmat, aatsitassat qaqugutigooortunut, sanaartornermut tunnngassuteqarani.

Siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai

Siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai nassuiaatit immikkoortuini 4-mi 5-milu allaaseriniarneqarsimapput, tassanilu atuarneqarsinnaalluni siunissami aatsitassarsiornermik suliniutinik taakkuluunniit ilaannik piviusunnngortitsinerit siunnersuutip pinaveerseriaannaagai, tamannalu pisortat aningaasaqarnerannik ineriartortitsinnermut sunniisinnaasoq, ilanngullugu siunissami akileraarutitigut isertitassanut sunniisinnaalluni. Suliassat inerteqquteqarnermik aaqqissuussinnermit sunnerneqartussaappata, pisinnaatitsissummik pigisaqartunut taarsiissutissanik tunniussinissamut imaluunniit allatut taarsiinissamut inatsimmi tunnngavissamik siunnersuummi aalajangersaasoqanngilaq. Taamaattoq pisinnaatitsissummik pigisaqartut taamaattut allanik tunnngavilimmik taarsiivigineqarnissaminnut imaluunniit allatut taarsiisoqarnissaanik Namminersorlutik Oqartussat suliassanngortissinnaagaat, mattunneqarsinnaanngilaq.

Inuussutissarsiornermut kingunerisassai eqqarsaatigalugit oqaatigineqarpoq siunnersuut inuussutissarsiortunut kalluarneqartussanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu nammagassaqarnerulernerannik malitseqassasoq. Ilaatigut pisinnaatitsissummik pigisaqartut Naalakkersuisunut ingerlaavartumik nalunaarusiornissamut atugassanik uranimik misissuisarnissaat, siunnersuutip kingunerisaanik akuersissummut atugassarititaasuni nalinginnaasuni piumasaaqateqartoqartussaavoq.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnerminut atatillugu oqaatigineqartut

itisilertinniarsimavai. Ataatsimiititaliap kissaatiginerusimassagaluarpaa isumaliutit ataatsimiititaliap apeqqutaanut Naalakkersuisut akissutaanni ersersinneqartut inatsimmut nassuiaatini kingunerisassat pillugit immikkoortuni takuneqarsinnaasimasuuppata.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Inuit Ataqtigiit ilaasortaaitaasa siunnersuutip akuerineqarnissaa inassutigaat.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Siumup ilaasortaaitaasa siunnersuut pillugu oqaatigissavaat:

Aallarniutigalugu oqaatigissavarput, ataatsimiitsitaliami immikkoortup uuma sammineqarnera tuaviuullugu suliarineqarmat akuersaangilluinnaratsigu, periuserlu ernumanartutut isigaarput.

Apeqqut annertuujummat Ataatsimiitsitaliami toqqammavissaqarlualuta isumaliutissiissusiornitsinni apeqqutunik arlaqangaatsiartunik qulaajaanissatsinnut piffissanik annertunerusumik pisariaqartitsivugut.

Allanguutissatut Naalakkersuisut siunnersuutaat nunatta ineriartorneranut aningaasarsiorsinnaassuseqarneranullu annertuumik sunniuteqartussaassut ilisimareerparput. Naalakkersuisut kissaatigaat;

- Qinggornermik akoqassutsi 100 ppm qaangissanngikkaat.
- Killiliunneqartoq nunap immikkoortuinut tamanut atuutsissasoq, pineqartoq inoqarfinnut pinngortitamullu qanoq ungasitsigaluni inissisimanagera apeqqutaatinnagu.
- Killeqanngiusartumik Naalakkersuisut pisinnaatinneqassasut, nalunaarusiornikkut navianartutut isigineqarsinnaasut allat Inatsisartut avaqqullugit aalajangersaaffigineqarsinnaanngornissaat.

Killiliunniarneqartoq arlalitsigut nunatta aningaasarsiorsinnaassutsikkut periarfissaanut kalluaasussaasoq naluneqanngereerpoq. Naalakkersuisut siunnersuutaanut atatillugu apeqqutit erseqqissumik akineqarsimangitsut akineqartariaqartulli arlaqarput, ilaat ukuullutik;

- Ujaqqanik piaaffigineqartut eqqorneqassanersut.
- Ujaqqanik piaaffigineqalersinnaasut ilisimaneqartut eqqorneqassanersut.
- Aatsitassanut Inatsit akuersissuteqartussaannermut tunnganeruvoq, teknikikkut qanoq aaqqissuussisoqarnissaanut tunnganerunani. Taamaakkami inatsit killilersuinissamat ilusilersugaanera maanna amigaaqarpoq.

- Naalakkersuisut siunnersuutaat naapertorlugu, Inatsit avaqqullugu killilersuineruvoq, naak killiliussaq inatsimmi toqqaanaq piumasaqaasersuuteqarnissaa pisariaqaraluartoq, soorlu qinngornernik akullit qanoq passunneqarnissaanut tunngassuteqartut erseqqissumik piumasaqaasersorneqarnerisigut.
- Piffinni 100 ppm qaangertooneqartassapat qanoq iliortoqarnissaa Naalakkersuisunit ilisimaneqanngilaq, tamannalu aningaasaleerusussuseqartut eqqarsaatigalugit tutsuiginassuseqarnermut annertuumik innarliisinnaavoq, innarleeriinngikkuni.
- Isumaliutissiissummi erserpoq, Kujalleq tamaat “uraneqarfusoq”, taamaattumillu allannguutissap malitsigisaanut tunngatillugu qanorpiaq inissisimasoqarnerisoq, erseqqissumik ilisimasariaqarpoq.
- Naalakkersuisut akiumanngilaat, siunnersuutigineqartoq aningaasaleerusussuseqartunut qanoq sunniuteqassanersoq, naak sunniuteqartussaanginnera Naalakkersuisunit uppernarsineqarusunngitsumik oqaatigineqaraluartoq.
- Naalakkersuisut tusarniaanermut atatillugu akissuteqaatinut akissuteqartarnerminni, 100 ppm apeqquserneqaraangat akissutigisannaavat tassaavoq, 100 ppm politikikkut isummernerusoq, naak Inatsisartut qanoq politikeqartoqarnissaanik suli aalajangiussisimanngikkaluartut.
- Ataatsimiititaliami ataatsimiinnerup nalaani 81 ppm killiliussatut nutaatut Inuit Ataqtigiinniit saqqummiunneqarpoq, naak sooq taamak saqqummiussisoqarnerisoq nassuiaatissaqartinneqanngikkaluartoq.
- Nalilerparput ataatsimiititaliami sulineq Inatsisartut sulinerat toqqammavigalugu isumaliutissiissusiornerunani, ataatsimiititaliami ilaasortat ataasiakkaat qanoq isumaqarnerannik taamaassorinninnerannillu tunngaveqarsimasoq.

Ataatsimiititaliami Siumut sinnerlugu ilaasortaasugut ataatsimut isigalugu naliliineraarput, paasissutissat eqqortut atorlugit sulisoqarsimanngitsoq aamma inuiaqatigiit kingullermik qinersisinneqarnerini oqariartuutigineqartut killormut saatillugit sulineq ingerlanneqarsimasoq.

Taamaattumik nunatta aningaasarsiorsinnaassutsikkut sammineqartumittaaq ajunnginnerpaamik periarfissaqarnissaa, pineqartumi pitsaanngitsumik inissinneqartussaasutut isigaarput, aamma inuiaqatigiittut namminersulernissatsinnut annertuumik kalluaasussatut aalajangiunniagaq isigaarput.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut tamanna tunngavigalugu siunnersuutip itigartitsissutigineqarnissaa inassutigaat.

Taamatut oqaaseqarluni isumaliutissiissummilu oqaatigineqartutut paasinnilluni
ataatsiimiitaliap taamaalilluni siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Mariane Paviasen
Siulittaasoq

Lars Poulsen
Siulittaasup tullia

Charlotte Pike

Karl Tobiassen

Knud Mathiassen

Harald Bianco

Aslak Wilhelm Jensen